

Utsträckta händer & knutna nävar

Brand åkte till Aten och var ganska säkra på att kunna hitta en och annan godbit att tipsa den anarkistiska resenären om. Ryktet talade gott om grekland som ett land med en historia och samtid av breda folkliga uppror. Men vad vi skulle hitta visste vi inte riktigt, och inga särskilda kontakter hade vi i förväg heller.

I juli är det fyrtio grader varmt i Aten. Det går inte att vara ute dagtid utan solglasögon och en stor vattenflaska. Det är knappt man orkar vara ute alls faktiskt. Allra minst orkar man gå runt och planlöst leta efter anarkisthak, men det är precis vad vi gör. Eller, helt planlöst är det faktiskt inte. Vi har blivit tipsade om en stadsdel som heter Exarcheia - av beskrivningen att döma nån slags motsvarighet till Kreuzberg i Berlin eller Møllevången i Malmö.

Vi tar tunnelbanan nästan enda fram och promenerar sista biten. Det märks när vi börjar närma oss. Över allt grafitti, affischer och politiska slagord på väggarna. Vi hittar en gata som kryllar av barer och kaféer och slår oss ner. Vi sitter och spanar på folk och försöker se ut ett lämpligt intervjuobjekt - en anarkist.

Och så sitter man där som den livsstilspolitikföraktare man är och önskar att någon kunde ha en t-shirt med ett anarkist-A på sig så det skulle bli lite enklare att se ut någon allierad.

Till sist tar vi mod till oss och går in och pratar med killen som jobbar i kaféet vi sitter på. Och det känns precis som vi hade föreställt oss. Även om alla här inte är anarkister eller kallar sig anarkister eller ens är särskilt politiska så verkar de flesta känna till vad anarkisterna gör. Och även om det tycks råda samma fientlighet mellan olika vänsterpolitiska läger här som hemma, verkar i alla fall kommunister och anarkister ha koll på varandras grejer. Så känns det i alla fall. Killen i baren - eller Stratos som han heter - ger oss adresser till några squats, men avråder oss från att gå dit, i alla fall till det ena, det som kallas Vila Amalias. Det är tydligen vräkningshotat och "blir ni sedda utanför", säger han, "kan ni få problem med polisen". Vi får också adressen till ett socialt center som heter Nosotros och ligger alldeles i närheten, men inte så mycket information om vad de har för verksamhet.

Vi pratar lite om Exarcheia i största allmänhet och Stratos berättar att på kvällarna sitter det folk utmed hela Mesolo - den gågata som går förbi kaféet - och pratar politik. Jag frågar om de har problem med nazister i Exarcheia. Då lägger sig en annan man i samtalet. Han ser ut att tillhöra en äldre generation aktivister och berättar skrockande att det var en nationalisttyp som öppnade en bokaffär alldeles i närheten för några år sen, men butiken blev sönderslagen gång på gång. Och han flyttade. Och butiken blev sönderslagen. Och han flyttade igen. Och samma sak upprepade sig. Nu finns den inte längre kvar i Exarcheia. Mannen ler och rycker på axlarna som i ett "det är så det går till här".

Sen berättar han vad som händer om polisen skickar in civilare i området. "Folk är schyssta och släpper ut dem härifrån", säger han, "men inte utan att bryta vartenda ben i kroppen på dem först." Han skrattar och är helt uppenbart väldigt stolt över området han lever i. Han berättar också att polisen sedan länge inte vågar gå in i Exarcheia, i alla fall inte utan kravallstyrkan och utan att tycka sig ha en ordentlig anledning. Den "vanliga" polisen cirkulerar dagligen i utkanterna av området men vet att om de kommer för nära blir de utkastade.

Lite senare hittar vi Nosotros - det sociala centret som Stratos tipsade om. Vi går in genom porten i ett gammalt hus och följer efter en kille uppför en spiraltrappa och hamnar på en helt fantastisk takterrass med utsikt över det centrala torget i Exarcheia. Där finns en liten bar, en massa växter, en utomhusbioanläggning och en liten skara människor som sitter och pratar runt borden. Ur högtalarna strömmar glad musik. Vi berättar att vi kommer från tidningen Brand och gärna skulle vilja intervjua någon. Killen vi följde efter upp på terrassen - Tolis - är osäker på engelska men väldigt hjälpsam och ringer efter en kompis. Under tiden vi väntar bjuder han oss på öl. Snart dyker kompisen upp - en kille i 35-årsåldern som heter Teo. Båda slår sig ner med oss och verkar väldigt nöjda över att vi vill skriva om deras ställe.

Det visar sig att Nosotros är ett anarkistiskt och självstyrande kulturcenter vars främsta målgrupp är asylsökande. Sedan tre år tillbaka hyr de ett helt hus för två tusen euro i månaden. Pengarna får de in från privata bidrag och från baren/kaféet som är öppet varje dag från klockan sex tills dess att folk vill gå hem.

Teo berättar att Nosotros kom till för att många upplevde att anarkiströrelsen var för sluten och navelskådande. Det är nu fritt för alla som vill att komma på Nosotros måndagsmöten och gå med i en aktivitetsgrupp eller starta en ny. För tillfället finns det grupper som sysslar med bland annat teater, filmvisning, musik, miljöfrågor och foto. Det ges också språkundervisning i grekiska, spanska, turkiska och arabiska. I de flesta grupperna medverkar någon yrkesverksam person som på sin fritid vill dela med sig av sin kunskap till andra. Teo, till

exempel, jobbar som skådespelare och håller i teatergruppen på Nosotros. Ungefär hundra personer är aktiva i någon grupp men på fester brukar det komma runt femhundra personer.

Alla aktiviteter på Nosotros är gratis, även inträden till exempelvis teaterföreläsningar eller fotoutställningar. Den viktigaste principen på Nosotros är just tillgängligheten. Alla ska ha råd att gå dit och engagera sig och alla ska känna sig välkomna. Det är inte som på squatsen, säger Teo, att huset och verksamheten mest är till för en liten klick människor och att det är svårt för nya att hitta dit.

Överhuvudtaget distanserar sig Teo och Tolis från "the black block" som de mest tycker är en livsstilsrörelse - någonting många håller på med när de är unga men ofta kommer ifrån när de växer upp och får ett jobb eller börjar plugga. "Tyvärr är det dem folk tänker på när de hör ordet anarkism", säger Teo. "För dem är det en grej i sig att slåss med polisen. Visst, vi slåss också med polisen om vi måste, men polisen är inte problemet. De står bara i vägen för de verkliga problemen. Därför måste vi tänka större".

Själva kallar de sig socialanarkister och Teo pekar på de andra som sitter på taket - människor mellan tjugo och sjuttio - och säger att här lägger vi ingen vikt vid hur man klär sig eller ser ut. Engagemanget är det viktigaste. Och det är ingenting som försvinner bara för att man blir äldre. Tolis berättar att han är fotograf och är aktiv i fotogruppen på Nosotros men kör lastbil för att få pengar till hyran. Han kommer hit varje dag efter jobbet och kan inte se att han någonsin skulle sluta göra det.

Teo berättar att Nosotros har ett problem. "Så fort vi har politiska aktiviteter, som föreläsningar eller annat, kommer det jättemycket folk hit. Men det är inte så många som bara vill komma hit och fika. På alla andra politiska kaféer sitter det jättemycket folk och fikar. De kan väl komma hit i stället och stödja oss".

Vi skrattar och säger att vi har lite det motsatta problemet i Malmö där vi bor. Där är många väldigt förtjusta i att fika men uppslutningen är inte alltid den bästa på politiska föreläsningar.

Vi lämnar Nosotros fyllda av inspiration men också lite sorg över att det (ännu) inte finns något liknande ställe där vi bor, där folk av olika åldrar och med olika bakgrund kan känna sig välkomna och där det socialpolitiska engagemanget står i centrum. Överallt på kaféer, barer och även i gathörnen sitter det folk och snackar och vi får känslan av att vi hade kunnat sätta oss ner och prata politik med vem som helst. Stämningen är sån.

Nästa dag går vi till ett annat center som Teo och Tolis tipsat oss om. Det ligger just på andra sidan det centrala torget på en liten mysig bilfri gata. Stället heter Diktio och när vi går in och upp för trapporna träffar vi Yorgos, en kille i trettioårsåldern som sitter i kaféet och pluggar men gärna pratar med oss en stund. Han berättar att Diktio precis som Nosotros är ett självstyrande platt organiserat center och ett politiskt nätverk med baser även i andra grekiska städer, men de kallar sig inte anarkister utan autonoma och vill engagera ett bredare skikt människor. Diktio har också aktiviteter för asylsökande, till exempel en asylbar, språkkurser och har en anställd som dagligen erbjuder juridisk rådgivning.

Många politiska grupper har sina möten i huset. Här håller bland annat två hbt-grupper till och Athens största lesbiska grupp - LOA - ansvarar för baren en gång i veckan. Husets kafé och bar, som är öppen varje dag efter klockan åtta, drar mycket folk som mest vill hänga och stödja verksamheten ekonomiskt. I källaren finns en dataverkstad som kallar sig UFU - Underground Free University. Här kan man till exempel gå på kurs och lära sig Linux. Yorgos visar oss källarlokalen där datorerna står på rad och hårddiskarna ligger staplade på hyllor.

Liksom Nosotros hyr Diktio ett helt hus men hyran här är betydligt lägre - bara dryga hundra euro i månaden. Så det är inte så svårt att få ihop pengarna, det räcker med några fester i månaden och dessutom betalar alla grupper som håller till där en månadshyra. Huset har de haft sedan 2003 men asylpuben har varit igång på andra platser sedan 1997. Nätverket har sitt ursprung i åttiotalets engagemang i rättshjälp för politiskt dömda fångar. När det sen började strömma in flyktingar i grekland på 90-talet, efter kriget på Balkan, ändrades fokus och man började engagera sig mer i asylfrågor.

Varannan måndag har Diktio stormöte men Yorgos säger att det ofta är rätt dålig uppslutning och om sanningen ska fram hålls verksamheten igång tack vare en liten skara drivna personer.

Nätverket Diktio gör en hel del utåtriktade saker också. Varje år arrangerar de en stor antirasistisk festival i en park och de har också haft stödarrangemang för zapatisterna.

Vi frågar yorgos hur den feministiska rörelsen ser ut i Aten. När vi frågade Teo och Tolis dagen innan fick vi svaret att det inte finns någon som de kände till och förklaringen var att "de inte har de problemen här." Däremot

hade de ett nära samarbete med Aten pride och delar av hbt-rörelsen. Över huvud taget har det varit svårt att hitta information om feminism i Aten och folk vi frågar tittar på oss som om vi är lite dumma i huvudet. Det är uppenbart att feminism och kamp för kvinnors rättigheter inte är någon central fråga inom vänstern här. Klasskampen först liksom.

Men Yorgos verkar inte tycka att det är en konstig fråga och berättar om en anarkistisk feministisk aktionsgrupp som kallar sig Noli me tangere, som är latin och betyder "rör mig inte." Men han vet inte om de har någon lokal eller hur man får tag på dem. Han känner däremot till ett ställe som heter Greece Feminist Center som också ligger i Exarcheia. När vi kommit hem får vi reda på att det också är där den något hemliga Noli Me Tangere verkar hålla till. Vi frågar också Yorgos om djurrättsrörelsen och han svarar att djurrätt inte är någon stor fråga i Grekland. Han känner inte till några djurrättsgrupper men medger att han kanske bara har dålig koll.

Innan vi lämnar Diktio berättar Yorgos att han och några till förmodligen ska till ESF i Malmö i september för att delta i ett seminarium om asylrätt och flyktingfrågor.

Trötta efter ännu en dag i värmen och en massa efterforskningar bestämmer vi oss för att hitta på nåt skoj och hittar en liten alternativ utomhusbio två gator bort. Där spenderar vi resten av kvällen med varsin öl och en gammal Hitchcockrulle medan mörkret sänker sig över Exarcheia. This is the place to be!

Det Anarkistiska Biblioteket

Utsträckta händer & knutna nävar
2008

Tidningen Brand #3 2008

www.anarkistiskabiblioteket.se